
بررسی تطبیقی شیوه اجرایی نقالی بزم و عشق و مطالعه موردی نقل سهراب‌کشی و نقل بیژن و منیژه با اجرای مرشد ترابی

■ زینب خسروی [نویسنده مسئول]

■ اصغر فهمیمی فر

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۰۹/۰۸ | تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۵/۰۳/۰۹

بررسی تطبیقی شیوه اجرایی نقالی بزم و عشق و مطالعه موردی نقل سهراب‌کشی و نقل بیژن و منیژه با اجرای مرشد ترابی

زینب خسروی | دانشجوی دکتری پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس

اصغر فهمیمی فر | دانشیار گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

این پژوهش در یک بررسی توصیفی-تحلیلی براساس یافته‌های نشانه‌شناسی اجرا به مقایسه‌ی تطبیقی نسبت جایگاه نظام نشانگی حرکات بدن نقال به گفته‌پردازی در نقالی از دو مضمون سوگ حماسه و بزم و عشق با مطالعه موردی اجرای مرشد ولی الله ترابی از سهراب‌کشی و بیژن و منیژه می‌پردازد. بنابه یافته‌های این پژوهش نقش هر دو نظام نشانگی دیداری و شنیداری (روایت بدن و کلام مرشد) در فرایند روایت کردن در هر دو اجرا به یک اندازه است؛ مضمون عاشقانه و مضمون سوگ‌وارانه نیز باعث خلق قرارداد حرکتی یا کلامی خاصی نمی‌شوند. هرچند که نسبت فراوانی بروز نشانه‌های بدنی در این دو اجرا تفاوت معناداری دارد اما این تفاوت برخلاف فرض اولیه، به خاطر مضمون متفاوت اجرا نیست بلکه شیوه‌ی گفته‌پردازی مرشد از قصه، تعیین‌کننده فراوانی و تنوع نشانه‌های حرکات او است. چنانچه در اجرای سهراب‌کشی، چون روایت‌گری داستان سیال است و نقال به‌طور مداوم از دو زاویه‌ی سهراب و رستم داستان را تعریف می‌کند، الگوی نشانه‌ای بدن هم پیرو این سیال بودن، متنوع‌تر است. حال در داستان بیژن و منیژه که بیژن به عنوان شخصیت کانونی سهم غالب را در کنش‌ها دارد، نوع گفته‌پردازی متفاوت است و تنوع نشانه‌های بدنی محدودتر است.

واژگان کلیدی:

نقالی-مرشد ولی الله ترابی، نشانه‌شناسی اجرا، سهراب‌کشی، بیژن و منیژه